धियो विधाय कालुष्यं हत्वा मार्गान्मनोवहान् । उन्मादं कुर्वते तेन धीविज्ञानस्मृतिभ्रमात् ॥५॥ देहो दुःखसुखभ्रष्टो भ्रष्टसारथिवद्रथः । भ्रमत्यचिंतितारंभः ॥ 7. Athátó *'pasmárapratishedham* v. स्मृत्यपायो ह्यपस्मारः स धीसत्त्वाभिसंप्लवात् । जायतेऽभिहते चित्ते चिंताशोकभयादिभिः ॥१॥ उन्मादवत्प्रकुपितैश्चित्तदेहगतैर्मलैः । हते सत्त्वे हृदि व्याप्ते संज्ञावाहिषु खेषु च ॥२॥ तमो विशन्मूढमतिर्बीभत्साः कुरुते क्रियाः । दंतान्खादन्वमन्फेनं हस्तौ पादौ च विक्षिपन् ॥३॥ पश्यन्नसंति रूपाणि प्रस्खलन्पतति क्षितौ । विजिह्वाक्षिभ्रुवो दोषवेगेऽतीते विबुध्यते ॥४॥ Hoc capite sectio tertia *bhútatantra* finitur. Quarta, *śálákyatantra*, qua affectiones partium in capite positarum tractantur, usque ad caput 24. porrigitur. 8. Athátó *vartmarogavijnániyam* a. v. सर्वरोगनिदानोक्तैरहितैः कुपिता मलाः । अचक्षुष्यैर्विशेषेण प्रायः पित्तानुसारिणः ॥१॥ सिराभिरूर्ध्वं प्रसृता नेत्रावयवमाश्रिताः । वर्त्मसंधिं सितं कृष्णं दृष्टिं वा सर्वमक्षि वा ॥२॥ रोगान्कुर्युश्चलस्तत्र प्राप्य वर्त्माश्रयाः सिराः । सुप्तोत्थितस्य कुरुते वर्त्मस्तंभं सवेदनं ॥३॥ 9. Athátó *vartmarogapratishedham* v. कृच्छ्रोन्मीले पुराणाज्यं द्राक्षाकल्कांबुसाधितं । ससितं योजयेत्स्निग्धं नस्यधूमांजनादि च ॥१॥ 10. Athátaḥ *samdhisitásitarogavijnánam* v. वायुः क्रुद्धः सिराः प्राप्य जलाभं जलवाहिनीः । अश्रु स्रावयते वर्त्म शुक्लसंधेः कनीनकात् ॥१॥ तेन नेत्रं सरुग्रागशोफं स्यात्स जलास्रवः ॥ 11 (fol. 154[a]). Athátaḥ *samdhisitásitarogapratishedham* v. उपनाहं भिषक् स्विन्नं भिन्नं व्रीहिमुखेन च । लेखयेन्मंडलाग्रेण ततश्च प्रतिसारयेत् ॥१॥ पिप्पलीक्षौद्रसिंधूत्थैर्बध्नीयात्पूर्ववत्ततः । पटोलपत्त्रामलकक्काथेनाश्योतयेच्च तं ॥२॥ 12. Athátó *drishṭirogavijnánam* v. सिरानुसारिणि मले प्रथमं पटलं श्रिते । अव्यक्तमीक्षते रूपं व्यक्तमप्यनिमित्ततः ॥१॥ प्राप्ते द्वितीयं पटलमभूतमपि पश्यति । भूतं तु यत्नादासन्नं दूरं सूक्ष्मं च नेक्षते ॥२॥ दूरांतिकस्थं रूपं च विपर्यासेन मन्यते । दोषे मंडलसंस्थाने मंडलानीव पश्यति ॥३॥ 13. Athátas *timirapratishedham* v. तिमिरं काचतां याति काचोऽप्यांध्यमुपेक्षया । नेत्ररोगेष्वतो घोरं तिमिरं साधयेद्भृतं ॥१॥ तुलां पचेत जीवंत्या द्रोणेऽपां पादशेषिते । तत्क्काथे द्विगुणक्षीरं घृतप्रस्थं विपाचयेत् ॥२॥ 14. Athátó *linganáśapratishedham* v. विध्येत्सुजातं निःप्रेक्ष्यं लिंगनाशं कफोद्भवं । आवर्तक्यादिभिः षड्भिर्विवर्जितमुपद्रवैः ॥१॥ सोऽसंजातो हि विषमो दधिमस्तुनिभस्तनुः । शलाकयावकृष्टोऽपि पुनरूर्ध्वं प्रपद्यते ॥२॥ करोति वेदनां तीव्रां दृष्टिं च स्थगयेत्पुनः । श्लेष्मलैः पूयते चाशु सोऽन्यैः सोपद्रवैश्चिरात् ॥३॥ 15. Athátaḥ *sarvákshirogavijnánam* v. वातेन नेत्रेऽभिष्यन्ने नासानाहोऽल्पशोफता । शंखाक्षिभ्रूललाटस्य तोदस्फुरणभेदनं ॥१॥ शुष्काल्पा दृषिका शीतमच्छं चाश्रु चला रुजः । निमेषोन्मेषणं कृच्छ्राज्जंतूनामिव सर्पणं ॥२॥ अक्ष्याध्मातमिवाभाति सूक्ष्मैः शल्यैरिवाचितं । स्निग्धोष्णैश्चोपशमनं सोऽभिष्यंद उपेक्षितः ॥३॥ 16 (fol. 167[a]). Athátaḥ *sarvákshirogapratishedham* v. प्राग्रूप एव स्यंदेषु तीक्ष्णं गंडूषनावनं । कारयेदुपवासं च कोपादन्यत्र वातजात् ॥१॥ 17. Athátaḥ *karṇarogavijnánam* v. प्रतिश्यायजलक्रीडाकर्णकंडूयनैर्मरुत् । मिथ्यायोगेन शब्दस्य कुपितोऽन्यैश्च कोपनैः ॥१॥ प्राप्य श्रोत्रसिराः कुर्याच्छूलं स्रोतसि वेगवत् । अर्धावभेदकं स्तंभं शिशिरानभिनंदनं ॥२॥ 18. Athátaḥ *karṇarogapratishedham* v. कर्णशूले पवनजे पिबेद्रात्रौ रशाशितः । वातघ्नसाधितं सर्पिः कर्णं स्विन्नं च पूरयेत् ॥१॥ पत्त्राणां पृथगश्वत्थबिल्वार्कैरंडजन्मनां । तैलसिंधूत्थदिग्धानां स्विन्नानां पुटपाकतः ॥२॥ रसैः कवोष्णैः ॥ Post folium 174. folia tria (४८–५०) desiderantur, in quibus capita 19 (*násárogavijnána*), 20 (*násárogapratishedha*) et disticha 6. prima capitis 21 (*mukharogavijnána*) inerant. 22 (fol. 178[a]). Athátó *mukharogapratishedham* v. खंडौष्ठस्य विलिख्यांतौ स्थूत्वा व्रणवदाचरेत् । यष्टीज्योतिष्मतीरोध्रस्रावणीसारिवोत्पलैः ॥१॥ 23. Athátaḥ *śirorogavijnánam* v. धूमातपतुषारांबुक्रीडातिस्वप्नजागरैः । उत्स्वेदाधिपुरोवातवाष्पनिग्रहरोदनैः ॥१॥ अत्यंबुमद्यपानेन कृमिभिर्वेगधारणैः । उपधानमृजाभ्यंगद्वेषाधःप्रततेक्षणैः ॥२॥ असात्म्यगंधदुष्टामभाष्पाद्यैश्च शिरोगताः । जनयंत्यामयान्दोषाः ॥ 24. Athátaḥ *śirorogapratishedham* v. शिरोभितापेऽनिलजे वातव्याधिविधिं चरेत् । घृतमक्तशिरा रात्रौ पिबेदुष्णपयोनुपः ॥१॥ माषान्मुद्गान्कुलत्थान्वा तद्वत्खादेद्घृतान्वितान् । तैलं तिलानां कल्कं वा क्षीरेण सह पाययेत् ॥२॥ Capp. 25–34. *Śalyatantram*, quinta libri sectio, qua vulnerum externorum curatio (chirurgia) tractatur. 25. Athátó *vraṇavijnánapratishedham* v. व्रणो द्विधा निजागंतुदुष्टशुद्धविभेदतः । निजो दोषैः शरीरोत्थैरागंतुर्बाह्यहेतजः ॥१॥ दोषैरधिष्ठितो दुष्टः शुद्धस्तैरनधिष्ठितः ॥ 26 (fol. 191[a]). Athátaḥ *sadyovraṇapratishedham* v. सद्योव्रणा ये सहसा संभवंत्यभिघातजः । अनंतैरपि तैरंगमुच्यतेऽजुष्टमष्टधा ॥१॥ घृष्टावकृत्तविच्छिन्नप्रविलंबितपातितं । विद्धं भिन्नं विदलितं ॥ 27. Athátó *bhangapratishedham* v. पाताघातादिभिर्द्वेधा भंगोऽस्थ्नः संध्यसंधितः । प्रसारणाकुंचनयोरशक्तिः संधिमुक्तता ॥१॥ इतरस्मिन्भृशं शोफः सर्वावस्थास्वतिव्यथा । अशक्तिश्चेष्टितेऽल्पेऽपि पीड्यमाने सशब्दता ॥२॥ 28. Athátó *bhagandarapratishedham* v. हस्त्यश्वपृष्ठगमनकठिनोत्कटकासनैः । अर्शोनिदानाभिहितैरपरैश्च निषेवितैः ॥१॥ अनिष्टादृष्टपाकेन सद्यो वा साधुगर्हणैः । प्रायेण पिटिकापूर्वो योऽंगुलेऽङ्गुलेऽपि वा ॥२॥ पायौ व्रणोऽंतर्बाह्यो वा दुष्टासृङ्मांसगो भवेत् । वस्तिमूत्राशयाभ्यासगतत्वात्स्यंदनात्मकः ॥३॥ भगंदरः ॥ 29. Athátó *granthyarbudaślípadápachínádivijnánam* v. कफप्रधानाः कुर्वंति मेदोमांसासृगा मलाः । वृत्तोन्नतं यं श्वयथुं स ग्रंथिर्ग्रथनात्स्मृतः ॥१॥ 30. Athátó *granthyádipratishedham* v. ग्रंथिष्वामेषु कर्तव्या यथास्वं शोफवत्क्रिया । बृहतीचित्रकव्याघ्रीकणासिद्धेन सर्पिषा ॥१॥ स्नेहयेच्छुद्धिकामं च, तीक्ष्णैः शुद्धस्य लेपनं । संस्वेद्य बहुशो ग्रंथीन्विमृद्नीयात्पुनः पुनः ॥२॥ 31 (fol. 202[a]). Athátaḥ *kshudrarogavijnánam* v. स्निग्धा सवर्णा ग्रथिता नीरुजा मुद्गसंमिता । पिटका कफवाताभ्यां बालानामजगल्लिका ॥१॥ 32. Athátaḥ *kshudrarogapratishedham* v. विस्रावयेज्जलौ-